

**INSON PAPILOMA VIRUSI (HPV) VA BOSHQA
ONKOVIRUSLARNING OG‘IZ BO‘SHLIG‘I SARKOMALARINING
RIVOJLANISHIDAGI ROLI: KLINIK VA DIAGNOSTIK TAHLIL**

Mo‘minova O‘.Sh

EMU universiteti Toshkent O‘zbekiston

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada inson papilloma virusi (HPV) va boshqa onkoviruslarning og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalarining rivojlanishidagi etiologik va patogenetik roli chuqur tahlil qilindi. Tadqiqot davomida virusli infeksiyalarning sarkoma turlarining klinik kechishi, agressivligi, tashxislanish muddati hamda davolash samaradorligiga ta‘siri baholandi. Klinik va laborator tekshiruvlar asosida HPV va boshqa viruslar bilan bog‘liq sarkomalar ko‘pincha kech bosqichlarda aniqlanishi, tez o‘sishi va murakkab klinik kechishi bilan tavsiflanishi aniqlandi. Olingan natijalar virusologik skrining, erta tashxis va kompleks davolash yondashuvlarini qo‘llash og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalari bilan og‘rigan bemorlarda prognozni yaxshilashda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: og‘iz bo‘shlig‘i sarkomasi, hpv, onkoviruslar, virusologik skrining, diagnostika, davolash

**РОЛЬ ВИРУСА ПАПИЛЛОМЫ ЧЕЛОВЕКА (ВПЧ) И ДРУГИХ
ОНКОВИРУСОВ В РАЗВИТИИ САРКОМ ПОЛОСТИ РТА: КЛИНИКО-
ДИАГНОСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ**

Муминова У.Ш.

Университет ЕМУ, Ташкент, Узбекистан

Аннотация: В данной научной статье подробно рассмотрена этиологическая и патогенетическая роль вируса папилломы человека (ВПЧ) и других онковирусов в развитии сарком полости рта. В ходе исследования проанализировано влияние вирусных инфекций на клиническое течение, агрессивность опухолевого процесса, сроки диагностики и эффективность

лечения. Установлено, что саркомы, ассоциированные с ВПЧ и другими вирусами, чаще характеризуются поздним выявлением, быстрым ростом и тяжелым клиническим течением. Полученные данные подчеркивают значимость вирусологического скрининга, ранней диагностики и комплексного подхода к лечению для улучшения прогноза пациентов с саркомами полости рта.

Ключевые слова: саркома полости рта, впч, онковирусы, вирусологический скрининг, диагностика, лечение

THE ROLE OF HUMAN PAPILLOMAVIRUS (HPV) AND OTHER ONCOVIRUSES IN THE DEVELOPMENT OF ORAL SARCOMAS: A CLINICAL AND DIAGNOSTIC ANALYSIS

Muminova O.Sh

EMU University, Tashkent, Uzbekistan

Abstract: *This scientific article provides a comprehensive analysis of the etiological and pathogenetic role of human papillomavirus (HPV) and other oncoviruses in the development of oral sarcomas. The study evaluates the impact of viral infections on the clinical course, tumor aggressiveness, diagnostic timing, and treatment outcomes. The findings indicate that virus-associated oral sarcomas are often characterized by delayed diagnosis, rapid progression, and severe clinical manifestations. The results highlight the importance of virological screening, early diagnosis, and a multidisciplinary treatment approach in improving the prognosis of patients with oral sarcomas.*

Keywords: *oral sarcoma, hpv, oncoviruses, virological screening, diagnosis, treatment*

So‘nggi yillarda onkologik stomatologiya sohasida olib borilgan ko‘plab ilmiy tadqiqotlar virusli infeksiyalarning og‘iz bo‘shlig‘i o‘sma kasalliklarining rivojlanishida muhim etiologik omil sifatida ishtirok etishini ko‘rsatmoqda. Xususan, inson papilloma virusi (HPV) bosh–bo‘yin sohasidagi o‘sma jarayonlari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, uning yuqori onkogen xavfli turlari (HPV-16, HPV-18) hujayra siklini boshqaruvchi mexanizmlarni izdan chiqarib, malign transformatsiyani yuzaga keltiradi. HPV bilan bir qatorda, Epstein–Barr virusi (EBV), herpes viruslari va boshqa onkoviruslarning ham og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalarining patogenezida ma‘lum darajada roli mavjudligi qayd etilmoqda. Shu sababli, HPV va boshqa onkoviruslarning og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalarining rivojlanishidagi rolini chuqur o‘rganish, ularning klinik kechishi va diagnostik xususiyatlarini tahlil qilish, shuningdek, samarali profilaktika va davolash strategiyalarini ishlab chiqish hozirgi davrda dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi. Virusologik skriningni keng joriy etish, erta tashxislash va kompleks davolash yondashuvlari og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalari bilan og‘rigan bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va uzoq muddatli prognozni oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot materiali va usullari: Mazkur tadqiqotning obyekti sifatida 2019–2024-yillar davomida stomatologik-onkologiya bo‘limlarida davolangan **og‘iz bo‘shlig‘i sarkomasi tashxisi histologik jihatdan tasdiqlangan 72 nafar bemor** tanlab olindi. Tadqiqotga kiritilgan bemorlarning yoshi 18 yoshdan 75 yoshgacha bo‘lib, ularning orasida erkak va ayollar mavjud edi. Bemorlar kasallikning klinik bosqichi, o‘smaning lokalizatsiyasi va histologik turi bo‘yicha turli guruhlariga ajratildi. Barcha bemorlarda o‘sma jarayoni og‘iz bo‘shlig‘ining turli anatomik sohalarida joylashgan bo‘lib, ko‘proq til, milk, alveolyar o‘simta va qattiq tanglay sohalarida uchradi. Tadqiqot davomida bemorlarning klinik holati, kasallikning rivojlanish davomiyligi va virus bilan bog‘liqligi tizimli ravishda o‘rganildi.

Tadqiqot natijalari:

Jadval 1

OG‘IZ BO‘SHLIG‘I SARKOMALARINING TURLARI VA VIRUS STATUSI

SARKOMA TURI	BEMORLAR SONI	HPV IJOBIY	VIRUS ANIQLANMAGAN
FIBROSARKOMA	24	15	9
ANGIOSARKOMA	18	11	7
OSTEOSARKOMA	12	6	6
LEYOMIOSARKOMA	10	5	5
BOSHQA TURLAR	8	3	5

IZOH: Ushbu jadvalda og‘iz bo‘shlig‘i sarkomalarining asosiy morfologik turlari va ularning HPV bilan bog‘liqligi ko‘rsatilgan. Ma’lumotlar klinik kuzatuv va laborator tekshiruvlar asosida shakllantirilgan.

Jadval 2

VIRUS BILAN BOG‘LIQ KLINIK BELGILAR

KLINIK BELGI	HPV (%)	IJOBIY (%)	VIRUS YO‘Q	TAHLILY IZOH
OG‘RIQ SINDROMI	78	42		VIRUSLI HOLATLARDA OG‘RIQ KUCHLIROQ
TEZ O‘SISH	65	33		INVAZIV RIVOJLANISH KUZATILADI
QON KETISH	54	21		ANGIOGENEZ FAOLLIGI YUQORI
YARALANISH	47	19		SHILLIQ QAVAT SHIKASTLANADI

IZOH: Jadval virusli va virus aniqlanmagan holatlarda klinik belgilar intensivligidagi farqlarni ochib beradi. HPV mavjudligi kasallikning agressiv kechishini kuchaytiradi.

Jadval 3

DAVOLASH USULLARI VA NATIJALARI

DAVOLASH USULI	BEMORLAR SONI	REMISSIYA (%)	QAYTALANISH (%)
FAQAT JARROHLIK	20	55	45
JARROHLIK + KIMYOTERAPIYA	+ 22	68	32
JARROHLIK + RADIOTERAPIYA	+ 15	72	28
KOMPLEKS DAVO	15	80	20

IZOH: Kompleks davolash usullari eng yuqori remissiya ko'rsatkichlarini ta'minladi. Virus bilan bog'liq sarkomalarda kombinatsiyalangan yondashuv samaraliroq hisoblanadi.

Xulosa: Kuzatuvlar asosida aniqlanishicha, HPV ijobiy bo'lgan bemorlarda kasallik tezroq rivojlanadi, klinik belgilari yaqqolroq namoyon bo'ladi hamda shilliq qavat va atrof to'qimalarga invaziv tarqalish ehtimoli yuqoriroq bo'ladi. Virus bilan bog'liq sarkomalarda og'riq sindromi, qon ketish, tez o'sish va yaralanish holatlari ko'proq uchrashi qayd etildi. Bu holatlar kasallikni erta tashxislash va agressiv davolash taktikasini tanlash zarurligini ko'rsatadi.

Davolash natijalari tahlili shuni ko'rsatdiki, faqat jarrohlik aralashuvi yetarli bo'lmagan hollarda kompleks yondashuv — jarrohlik, kimyoterapiya va radioterapiyaning kombinatsiyasi eng samarali hisoblanadi. Ayniqsa, virus bilan bog'liq og'iz bo'shlig'i sarkomalarida kompleks davolash remissiya ko'rsatkichlarini sezilarli darajada oshiradi

ADABIYOTLAR

1. **WHO Classification of Head and Neck Tumours.** 5th edition. Lyon: International Agency for Research on Cancer, 2022.
2. **Gillison M.L., Chaturvedi A.K., Lowy D.R.** HPV-associated head and neck cancers: epidemiology and pathogenesis. *Journal of Clinical Oncology*, 2019; 37(12): 1035–1045.
3. **Syrjänen S.** Human papillomavirus infections and oral tumors. *Medical Microbiology and Immunology*, 2018; 207(2): 101–111.
4. **Neville B.W., Damm D.D., Allen C.M., Chi A.C.** *Oral and Maxillofacial Pathology*. 4th ed. St. Louis: Elsevier, 2016.
5. **Warnakulasuriya S.** Global epidemiology of oral and oropharyngeal cancer. *Oral Oncology*, 2020; 102: 104551.
6. **El-Naggar A.K., Chan J.K.C., Grandis J.R., Takata T., Slotweg P.J.** *WHO Classification of Head and Neck Tumours*. IARC Press, 2017.